

**Informacje z zakresu profilu i poziomu ryzyka
w Banku Spółdzielczym w Brzesku
podlegające ujawnieniom
według stanu na 31 grudnia 2015 r.**

Brzesko, lipiec 2016 rok

I. Wstęp

Bank Spółdzielczy w Brzesku zgodnie z wymogami określonymi w: Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, ustawie Prawo bankowe, zasadach ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwała nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego dokonuje ujawnienia informacji o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31.12.2015 rok. Bank w zakresie ujawnionych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne oraz pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne.

II. Dane ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Brzesku został wpisany do rejestru sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000064774. Bankowi nadano numery identyfikacyjne w systemie REGON 000499063, w systemie NIP 8691035599. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie następujących powiatów: brzeskiego, bocheńskiego, dąbrowskiego, dębickiego, limanowskiego, mieleckiego, nowosądeckiego, proszowickiego, tarnowskiego i miasta Tarnowa na prawach powiatu.

W 2015 roku Bank działał w ramach struktury organizacyjnej, w skład której wchodzi: Centrala i Oddziały w Dębnie i Gnojniku oraz Punk Kasowy w Brzesku. Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych prowadząc operacje w złotych polskich.

Bank Spółdzielczy w Brzesku jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie.

III. Informacja o zasadach zarządzania ryzykiem Banku.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Brzesku obejmuje:

- Radę Nadzorczą,
- Zarząd Banku,
- Stanowisko analiz i zarządzania ryzykiem,
- Stanowisko audytu wewnętrznego,
- Zespoły i stanowiska.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, stosowaniu narzędzi redukcji ryzyka, wydawaniu zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

W Banku nie powołano Komitetu do spraw ryzyk. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku zawiera opublikowana na stronie internetowej Polityka

1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych niewywiązywaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku. Zarządzanie ryzykiem kredytowym na poziomie strategicznym realizowane jest przez Zarząd. Nadzór nad kreowaniem polityki Banku w zakresie ryzyka kredytowego sprawuje Rada Nadzorcza.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych,
- wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji, jak i do całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego, Bank prowadzi poprzez:

1) dywersyfikację oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku, przede wszystkim:

- wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- w ten sam sektor gospodarczy,
- wobec tego samego produktu,
- w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

2) monitorowanie i raportowanie jakości portfela,

3) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,

4) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe,

5) monitorowanie ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,

6) monitorowanie ekspozycji detalicznych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

- stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej,
- wykorzystywanie w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- bieżący monitoring zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych,
- okresowy przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- windykację i nadzór nad „trudnymi” kredytami,
- kontrolę działalności kredytowej.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank stosował definicję należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością

banków. Ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do należności zagrożonych to: należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego.

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do:

- kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii "pod obserwacją",
- grupy "zagrożone" – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zakwalifikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe.

Ekspozycje kredytowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, powiększone o naliczone odsetki oraz pomniejszone o utworzone rezerwy i nierozliczone prowizje.

Zmiana stanu rezerw celowych na należności bilansowe w okresie 01.01.2015-31.12.2015 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Bilans otwarcia	Spisanie w ciężar rezerwy	Utworzone rezerwy	Rozwiązane rezerwy	Bilans zamknięcia
Na należności normalne i pod obserwacją	79	0	65	69	75
Na należności poniżej standardu	37	0	152	5	184
Na należności poniżej wątpliwe	26	0	1	14	13
Na należności poniżej stracone	1 216	0	126	177	1.165
Razem	1 358	0	344	265	1.437

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2015r., bez uwzględnienia skutków technik redukcji ryzyka kredytowego wynosiła 34.140 tys. zł.

Działalność kredytowa Banku obarczona jest największym ryzykiem. Związane jest to zarówno z ryzykiem działalności gospodarczej, wynikającym z trudnością przewidywania zjawisk gospodarczych ze względu na ich dużą zmienność, jak i zmiany wartości rynkowej przyjmowanych zabezpieczeń i ich różnej płynności.

Należności od sektora niefinansowego i budżetowego na 31.12.2015 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota	Korekta wartości	Rezerwa	Należności odsetkowe	Wartość bilansowa
Należności od sektora niefinansowego	35.256	301	1.437	508	34.026
a) w sytuacji normalnej	31.131	241	68	43	30.865
b) w sytuacji pod obserwacją	1.974	20	7	11	1.958
c) w sytuacji zagrożonej	2.151	40	1.362	454	1.203
- należności poniżej standardu	937	17	184	4	740
- należności poniżej wątpliwe	27	1	13	0	13
- należności poniżej stracone	1.187	22	1.165	450	450
Należności od sektora budżetowego	114	0	0	0	114
Ogółem	35.370	301	1.437	508	34.140

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż oraz zabezpieczeń.

Celem zarządzania limitami koncentracji jest:

- ograniczenie skłonności do nadmiernej ekspozycji ryzyka wobec jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo i organizacyjnie,
- zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji podmiotowej ryzyka i alokacji środków finansowych,

- wskazanie poziomu minimalnych pułapów bezpieczeństwa,
- umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego,
- umożliwienie oceny poziomu ryzyka i prawidłowego zarządzania aktywami.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego. Celem procesu adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie i utrzymanie kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. W 2015 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów na dzień 31.12.2015 r. tj. powyżej 10 % funduszy własnych (uznanego kapitału) Banku wyniosła łącznie 13 648 tys. zł i dotyczyła 10 klientów. Limit „dużych” zaangażowań tj. 25% funduszy własnych nie został przekroczony wobec jednego kredytobiorcy jak i podmiotów powiązanych.

Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów na dzień 31.12.2015 r. tj. powyżej 10 % uznanego kapitału Banku.

Lp.	Klient	Łączne zaangażowanie kredytowe	Udział % w uznanego kapitału
1.	A – powiązany organizacyjnie lub kapitałowo	1 788	21,12%
2.	B	1 750	20,67%
3.	C	1 738	20,53%
4.	D	1 700	20,08%
5.	E	1 200	14,17%
6.	F	1 179	13,93%
7.	G	1 142	13,49%
8.	H	1 125	13,29%
9.	I- powiązany	1 097	12,96%
10.	J	928	10,96%
Razem zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe		13 648	161,21%

Struktura zaangażowania kredytowego według segmentów branżowych na dzień 31.12.2015r

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Udział % w strukturze
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	2 963	11,52
2.	Przetwórstwo przemysłowe	4 607	17,90
3.	Budownictwo	6 223	24,19
4.	Handel hurtowy i detaliczny	5 705	22,17
5.	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 049	4,08
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	375	1,46
7.	Pośrednictwo finansowe	100	0,39
8.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 542	5,99
9.	Administracja publiczna i ochrona narodowa	114	0,44
10.	Edukacja	41	0,16
11.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	2 399	9,33
12.	Działalność związana z kulturą i rozrywką	533	2,07
13.	Pozostała działalność usługowa	79	0,31
		25 730	100,0

Struktura zaangażowania kredytowego według przyjętych form zabezpieczeń na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe)	Udział % w strukturze	Stopień wykorzystania limitu (%)
1.	Weksel własny In blanco lub poręczenie wekslowe wg prawa wekslowego	8 750	23,59	41,86
2.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	12 468	33,61	76,21
3.	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	13 906	37,49	78,91
4.	Zastaw	1 700	4,58	60,53
5.	Ubezpieczenie kredytu	270	0,73	
		37 094	100,00	

Ponadto jako dodatkowe zabezpieczenia Bank stosuje ubezpieczenia kredytobiorców, cesja z praw z polisy ubezpieczeniowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytów zabezpieczonych hipotecznie

Bank zarządza ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie. Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa powszechnego.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, analizując:

- 1) poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe,
- 2) jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- 3) wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- 4) wartość i jakość indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych,
- 5) poziom wskaźnika LtV w Banku,
- 6) prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracownika Banku.

Analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
1.	Suma bilansowa	75.786
2.	Obligo kredytowe	35.370
3.	EKZH	20.909
4.	EKZH w sytuacji zagrożonej	1.518
5.	Udział EKZH w sumie bilansowej	27,59%
6.	Udział EKZH w obliżu kredytowym	59,12%
7.	Wskaźnik jakości aktywów	6,08%
8.	Wskaźnik jakości EKZH	7,26%
9.	Wartość zabezpieczenia EKZH	129.362
10.	LtV (3/9)	16,16%

Wskaźnik LtV na poziomie 80% nie został przekroczony. Przeprowadzony test warunków skrajnych na ryzyko spadku cen nieruchomości o 20% nie wpłynął znacząco na wskaźnik LtV. Niski wskaźnik LtV wskazuje na to, że kredyty zabezpieczone hipoteką są zabezpieczone w wystarczający sposób.

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

W analizie portfelowej ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględnia:

- 1) jakość i strukturę ekspozycji kredytowych,
- 2) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów.

Limity w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych są przestrzegane. Kredyty te stanowią 135,19% funduszy własnych przy przyjętym limicie 230%. Analizy ryzyka w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych są przedkładane Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku.

2. Ryzyko płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest pełne zabezpieczenie płynności Banku, minimalizacja ryzyka utraty płynności w przyszłości oraz optymalne zarządzania nadwyżkami środków finansowych. Celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych Banku, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz potrzeby mogące się pojawić w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności finansowej uczestniczą:

- **Rada Nadzorcza** - nadzoruje realizację polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w tym polityki zarządzania ryzykiem płynności finansowej, zatwierdza: Strategię rozwoju Banku, w tym zasady stabilnego i ostrożnego zarządzania Bankiem, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym strategię zarządzania ryzykiem płynności finansowej, Roczny plan ekonomiczno – finansowy. Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności w oparciu o syntetyczną analizę prezentowaną okresowo przez Zarząd.
- **Zarząd** - odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie i wdrożenie strategii, polityk, planów i procedur). Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej oraz długoterminowej w warunkach normalnych jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych.
- **Komórka monitorująca** – odpowiada za opracowanie i weryfikację zasad zarządzania ryzykiem płynności, pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności oraz raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- **Komórka audytu wewnętrznego** – ma za zadanie kontrolę przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem płynnością oraz ocenę funkcjonującego w Banku systemu informacji zarządczej obejmującego zagadnienia dotyczące płynności. Komórka dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania.

Pozostałe jednostki organizacyjne są zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje wszystkie etapy procesu (identyfikacja, ocena, pomiar, monitorowanie, raportowanie, kontrole) który regulują wewnętrzne procedury w Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, to jest poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w Banku Zrzeszającym, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków,
- codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów,
- codzienne wyznaczanie i monitorowanie nadzorczych norm płynności
- codzienna kontrola przestrzegania limitów stanu gotówki w kasach Banku w ramach potrzeb, dokonując zasileń, bądź odprowadzeń nadmiaru gotówki,
- wyznaczanie osadu na wkładach deponowanych przez klientów (miesięcznie),
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej (miesięcznie),
- analizę luki płynności w wybranych terminach zapadalności/wymagalności (miesięcznie).

Urealnione zestawienie płynności wg stanu na 31.12.2015 t. w tys. zł

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	< = 1 m-ca	> 1 m-ca < = 3 m-cy	> 3 m-cy < = 6 m-cy	> 6 m-cy < = 1 rok	> 1 rok < = 3 lata	> 3 lat < = 5 lat	> 5 lat < = 10 lat	> 10 lat < = 20 lat	> 20 lat
1	AKTYWA BILANSOWE	75 781	32 681	1 982	2 448	6 345	8 471	6 322	7 835	7 259	2 437
2	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	PASYWA BILANSOWE	75 781	11 394	3 467	1 431	1 445	107	0	0	0	57 936
4	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	1 724	1 478	31	29	85	68	31	2	0	0
1.	Luka		30 513	-1 516	988	4 816	8 296	6 290	7 833	7 259	-55 499
2.	Luka skumulowana		19 809	18 292	19 281	24 096	32 392	38 683	46 515	53 775	-1 724

Analizie i kontroli podlegają wskaźniki wynikające z Uchwały 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności jeżeli suma bilansowa nie przekracza 200 mln. zł. (tabela poniżej). Wskaźniki nadzorczych miar płynności kształtują się powyżej poziomów minimalnych.

Kalkulacja nadzorczych miar płynności wg stanu na 31.12.2015 r.

Aktywa*		w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	20 951
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	16 810
A3	Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym	2 259
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	33 687
A5	Aktywa niepłynne	1 578
A6	Aktywa ogółem	75 285
B1	Fundusze własne pomniejszone z tyt. ryzyk	8 466
Miary płynności		Wartość minimalna
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (A1+A2/A6)	0,2
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1
		Wartość
		0,50
		5,36

Bank dokonuje również obliczeń nadzorczych wskaźników wynikających z Rozporządzenia CRR :

- wskaźnika płynności krótkoterminowej - LCR, który wyniósł 863% i nie przekroczył przyjętego limitu 70%.
- Wskaźnika stabilnego finansowania – NSFR
- Powyższe wskaźniki podlegają cyklicznemu monitorowaniu, które ma na celu zobrazować przygotowanie Banku do spełnienia wymogów dotyczących płynności wg Pakietu CRD/ CRR.

W okresach miesięcznych Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, z których wynika, iż minimalne wartości wskaźników płynności utrzymują się powyżej przyjętych limitów. Bank posiada plany awaryjne utrzymania płynności, które opracowane zostały na wypadek gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. Tryb obiegu informacji uwzględnia organy kierownicze oraz nadzorcze Banku. Zarząd otrzymuje informacje miesięcznie, Rada Nadzorcza kwartalnie.

3. Ryzyko stopy procentowej.

Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji aktywów i pasywów na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- **Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania** (niedopasowanie terminów zapadalności /wymagalności) jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez Bank składników bilansowych o różnych okresach przeszacowania stop procentowych. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania występuje np. wtedy, gdy długoterminowe kredyty o stałym oprocentowaniu finansuje się depozytami o krótkich terminach przeszacowania. Aktywa o oprocentowaniu stałym stanowiły na koniec grudnia 2015 r. ok. 40,4% aktywów wrażliwych natomiast pasywa o oprocentowaniu stałym nie wystąpiły. Aktywa i pasywa wrażliwe charakteryzują się dłuższymi okresami przeszacowania, mimo to większość aktywów (100%) oraz pasywa wrażliwe ulegają przeszacowaniu w okresie do 1 miesiąca.
- **Ryzyko bazowe** – wynika z niedoskonałego powiązania stawek bazowych (stawki rynkowe i bazowe NBP), w oparciu o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania.
- **Ryzyko opcji klienta** – powstaje wówczas, gdy klient ma prawo zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych aktywów, pasywów lub pozycji pozabilansowych. Ryzyko to generują np. kredyty o stałym oprocentowaniu w przypadku wcześniejszej spłaty lub wydłużenia terminu spłaty. W przypadku pasywów, podstawową opcją daną klientowi jest prawo do wycofania depozytu o stałej stopie procentowej przed terminem. Ryzyko opcji klienta w Banku na koniec 2015 roku nie wystąpiło.
- **Ryzyko krzywej dochodowości** – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczących tego samego indeksu lub rynku. Zmiany w krzywej dochodowości mogą nasilać stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na zasadach:

- do pomiaru ryzyka Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- do oceny ryzyka Bank dodatkowo może wykorzystywać inne metody np. badanie symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe,
- zarządzanie ryzykiem stopy procentowej skupia się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz kontroli ryzyka opcji klienta.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Pomiar ryzyka odbywa się w okresach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej (kwartalnie).

Bank w okresach miesięcznych przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na wyliczeniu zmiany dochodu odsetkowego przy założeniu zmian stóp referencyjnych o 200 punktów bazowych.

4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczanie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania tym ryzykiem, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.

- Zarząd Banku – przyjmuje strategię i polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zapewnia zasoby niezbędne do wdrażania i funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem, a także dokonuje oceny poziomu ryzyka operacyjnego.
- Stanowisko analiz i zarządzania ryzykami – gromadzi informacje o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymanych od pracowników, przygotowuje materiały informacyjne na temat ryzyka operacyjnego.
- Stanowisko audytu wewnętrznego - ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku.
- Pracownicy Banku – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację miesięczną dla Zarządu i kwartalną dla Rady Nadzorczej Banku.

W zakresie ryzyka operacyjnego, Bank w 2015 roku stosował metodę wskaźnika bazowego. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na 2015 rok został wyznaczony na poziomie 486 tys. zł.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest w ramach 7 klas zdarzeń:

1. Oszustwa wewnętrzne,
2. Oszustwa zewnętrzne,
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne,
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi,
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów,
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi,

oraz trzech linii biznesowych:

1. Bankowość komercyjna,
2. Bankowość detaliczna,
3. Płatność i rozliczenia.

W 2015 roku suma strat brutto (bez pomniejszeń z tytułu transferu ryzyka) jakie Bank poniósł analizowanym okresie roku wyniosła 22 tys. zł. Odnotowane zdarzenia i poniesione straty nie spowodowały wzrostu ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne w związku z czym nie ma konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego. Powyższe zdarzenia nie spowodowały sytuacji, która mogłaby niekorzystnie wpłynąć na działalność Banku, stwarzając zagrożenie dla ciągłości działania lub też poniesienia straty. Podejmowane na bieżąco działania w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne redukują jego poziom i ryzyko wystąpienia strat.

5. Ryzyko braku zgodności.

Ryzyko braku zgodności jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, jest monitorowane w ramach ryzyka operacyjnego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Bank w roku 2015 nie poniósł strat z tytułu zdarzeń ryzyka braku zgodności. Nie odnotowano takich incydentów w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.

IV. Fundusze własne

Bank Spółdzielczy w Brzesku posiada fundusze własne (uznany kapitał) dostosowane do rozmiarów prowadzonej działalności. Są one wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku oraz stanowią zabezpieczenie w przypadku poniesienia ewentualnych strat.

Kapitał Tier I obejmuje kapitał podstawowy Tier I obejmujący fundusz udziałowy z zastosowaniem pomniejszeń, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE, fundusz rezerwowy, skumulowane inne całkowite

dochody. Kapitał Tier II stanowią fundusze uzupełniające Banku, bez funduszu z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, z zastosowaniem pomniejszeń zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.

W 2015 roku udziały jako instrumenty nie spełniające warunków CRR były amortyzowane, tzn. fundusz udziałowy wyemitowany przed 31.12.2011r. był pomniejszany o 20% w 2014r. oraz o kolejne 10% w 2015r, natomiast udziały wyemitowane w latach 2012-2015 nie podlegały ewidencjonowaniu w rachunkach funduszy własnych.

Instrumenty nie spełniające warunków CRR, czyli wyemitowane przed 31.12.2011r, amortyzowane się o następujące wartości progowe w kolejnych latach: 2016- 10%, 2017r.- 10%, 2018r.- 10%, 2019r. -10%, 2020r. – 10%, 2021r. -10%. Ostatnie 10% funduszu udziałowego, ustalonego na datę 31.12.2011r. przestanie być zaliczane do funduszy własnych z dniem 01.01.2022r.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Rodzaj funduszu	stan na 31.12.2014r.
Fundusze własne, w tym:	8 465 971
Kapitał Tier I, w tym:	8 465 971
Kapitał podstawowy Tier I	8 465 971
Kapitał dodatkowy Tier I	0
Kapitał Tier II	0
Uznany kapitał	8 465 971
Łączny współczynnik kapitałowy	20,49

Bank Spółdzielczy w Brzesku buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości TierI. Fundusz zasobowy tworzony jest z podziału nadwyżki finansowej i stanowi na dzień 31.12.2015 r. 88,00% funduszy własnych.

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

IV. Adekwatność kapitałowa.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Stosowane przez Bank metody pomiaru ryzyka uwzględniają aktualnie prowadzoną oraz planowaną działalność Banku. Do wyznaczania wymogu kapitałowego Bank stosuje następujące metody:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank w procesie oceny adekwatności kapitałowej szacuje kapitał wewnętrzny, czyli niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku uwzględniający przewidziany poziom ryzyka. Zakładany minimalny poziom wewnętrznego współczynnika kapitałowego w Banku jest wartość 15%. Na dzień 31.12.2015 r. Bank nie tworzył dodatkowego wymogu kapitałowego.

Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej” oraz Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych ryzyk”. Poniższa tabela przedstawia kwoty ekspozycji w podziale na poszczególne klasy ekspozycji jak również kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem.

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	14 863 888	0	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	114 411	22 882	1 831
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6	1	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	22 164 026	4 727 428	378 194
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 423 023	2 753 055	220 244
Ekspozycje detaliczne	5 118 543	3 701 739	296 139
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	24 844 401	19 668 578	1 573 486
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	642 974	963 203	77 056
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	2 024 385	2 024 385	161 951
Ekspozycje kapitałowe	580 172	580 172	46 414
Inne ekspozycje	1 976 126	799 349	63 948
RAZEM	75 751 955	35 240 792	2 819 263

Bank do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego określonego jako stały procent średniego rocznego wyniku odsetkowego definiowanego jako suma wyników odsetkowych netto i pozostałych przychodów operacyjnych z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym obowiązuje.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
1.	ryzyko kredytowe	2 819
2.	ryzyko rynkowe	0
3.	przekroczenie limitu dużych ekspozycji	0
4.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	ryzyko operacyjne	486
Razem		3 305

Na dzień 31.12.2015 r. współczynnik kapitałowy wyniósł 20,49%, natomiast wskaźnik dźwigni finansowej wyniósł 10,82%- wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier I oraz 11,18% - wykorzystując definicję przejściową kapitału Tier I.

Bank Spółdzielczy w Brzesku podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działania Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałowa pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

V. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze została opracowana w oparciu o postanowienia Uchwały 258/2011 w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału

wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku oraz przepisy Prawa Bankowego.

Zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zostały wprowadzone z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i mają na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz optymalnej i zarazem bezpiecznej realizacji strategii działalności Banku.

Przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Brzesko rozumie się tylko i wyłącznie Członków Zarządu gdyż główny ciężar odpowiedzialności koncentruje się na osobach podejmujących decyzje kredytowe, a więc Członków Zarządu Banku mających szczególnie istotny wpływ na profil i wagę ryzyka – szczególnie kredytowego, a także wpływ na jakość zarządzania przedsiębiorstwem bankowym.

Pozostałych pracowników Banku w tym kierowników Oddziałów oraz kierowników Zespołów nie kwalifikuje się do kategorii osób zajmujących stanowiska kluczowe, gdyż ich jednostkowe kompetencje decyzyjne w aspekcie kwotowym, głównie ryzyka kredytowego są nieznaczne – do 10 tys. zł. W związku z czym, w sytuacji organizacyjnej Banku brak jest przesłanek ekonomicznych do zaliczenia tych osób jako kluczowych w aspekcie wymiernego wpływu na ryzyko.

Zasady wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń:

1. Zasadą jest, że dotychczasowa wysokość uposażeń pobieranych przez Członków Zarządu – menadżerów, jest traktowana jako stały składnik wynagradzania.
2. Część zmienna, stanowiąca nie więcej niż 20% równowartości pracy zasadniczej menadżera, stanowi element szczególnej zachęty i dbałości o bezpieczeństwo działania oraz skuteczne zarządzanie ryzykiem bankowym.
3. Wypłata tej części zmiennej, mającej postać premii kwartalnej, wypłacana jest członkom Zarządu BS po zakończeniu kwartału pod warunkiem pełnej realizacji kryteriów finansowych.
4. Oceny efektów pracy Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o wyniki całego Banku. Kryteria oceny zależą od jakości funkcjonowania poszczególnych stanowisk w pionach nadzorowanych przez członków Zarządu i osiągniętych przez Bank rezultatów. Są to mierniki finansów i mające bezpośredni wpływ na wyniki Banku i realizację przyjętych wskaźników, zaś kryteria niefinansowe odzwierciedlają realizację celów wynikających z pełnionych funkcji członków Zarządu, mających wpływ na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku.
5. Ocena wg kryteriów finansowych obejmuje następujące kluczowe wskaźniki ekonomiczne Banku:
 - zysk netto – wykonanie planu,
 - całkowity współczynnik kapitałowy – wykonanie powyżej 15%.
 - jakość portfela kredytowego – mierzona wskaźnikiem kredytów zagrożonych do łącznego obliża kredytowego na koniec danego ocenianego okresu - poniżej limitu przyjętego na dany rok.
 - poziom nadzorczej płynności finansowej – wskaźnik M1 powyżej 0,3.
6. Pozytywna ocena jakościowa Zarządu Banku jest udzielana, jeżeli nie zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze przez organa ścigania dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę Banku oraz jeżeli w stosunku do Banku :
 - nie zachodzi likwidacja,
 - brak postanowienia o upadłości,
 - nie jest prowadzone postępowanie naprawcze.

VII. Informacje dodatkowe

1. Ujawnienie informacji o spełnieniu wymogów określonych w art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu oraz Członkowie Rady Nadzorczej posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z wiedzy, doświadczenia i umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych

funkcji. Każdy z Członków Zarządu jak i Rady Nadzorczej daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. Członkowie organów Banku pełnią swe funkcje w sposób uczciwy, rzetelny oraz kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonywania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz rekomendacji i zaleceń określonych przez KNF z zachowaniem zasad proporcjonalności.

2. Zasady ładu Korporacyjnego

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Brzesku - jako organ kontrolujący i nadzorujący oraz kierujący się przy wykonywaniu swoich zadań dbałością o prawidłowe i bezpieczne prowadzenie jego działalności - dokonała oceny stosowania w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego.

Ocenę przeprowadzono w oparciu o sporządzane i przedkładane okresowo przez odpowiednich pracowników raporty i analizy z zarządzania ryzykami, a także obowiązujące w Banku procedury wewnętrzne. W wyniku przeglądu stwierdzono, że Zarząd Banku wprowadził „Zasady Ładu Korporacyjnego” określone w dokumencie Komisji Nadzoru Finansowego poprzez uchwalenie „Zasad zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku”, zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki Banku.

Zasady zarządzania ładem korporacyjnym stanowią zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku, w tym relacje z udziałowcami Banku i klientami, organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

Tekst „Zasad zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku” (zwanej dalej też „Zasadami”) dostępny jest na stronie internetowej Banku pod adresem: <http://www.bs-brzesko.pl/>

W 2015 roku Bank przestrzegał wszystkich zasad określonych w przyjętych „Zasadach zarządzania ładem korporacyjnym w Banku Spółdzielczym w Brzesku” z uwzględnieniem wyłączeń. Bank dąży do zapewnienia jak największej transparentności swoich działań, należytej jakości komunikacji z klientami oraz ochrony praw udziałowców, także w materiałach nie regulowanych przepisami prawa. Rada Nadzorcza ocenia pozytywnie przestrzeganie przez Bank Zasad Ładu Korporacyjnego opracowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Brzesko, 27 lipiec 2016 rok
Sporządził: Stanisława Bilińska – Chudoba